

Παρουσίαση προσωπικότητας και έργου Οδυσσέα - Ιωάννης Ζώρα

Ο Καθηγητής Οδυσσέας - Ιωάννης Ζώρας με καταγωγή από την ορεινή Αρχαία Ολυμπία, γεννήθηκε το 1954 στην Αθήνα, στην οποία μεγάλωσε και ολοκλήρωσε τις εγκύκλιες σπουδές του, τιμώμενος από τότε με τον ορισμό του ως σημαιοφόρου της τελευταίας τάξης του Λυκείου. Ο πατέρας του Λύσανδρος, Νομικός Σύμβουλος του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, του εμφύσησε εκτός από το αίσθημα της δικαιοσύνης και το ζήλο για μάθηση και η μητέρα του Λήδα υπήρξε το συνεχές στήριγμά του σε όλα τα βήματα της επαγγελματικής του εξέλιξης.

Σπούδασε Ιατρική στη Ρώμη, σε ένα από τα μεγαλύτερα Πανεπιστήμια της Ευρώπης το *Sapienza Università di Roma*, από το οποίο αποφοίτησε με βαθμό Άριστα μετ' επαίνου το έτος 1980. Η διπλωματική του εργασία αφορούσε στη χειρουργική του στομάχου με τη χρήση των τότε πρωτοεμφανιζόμενων συρραπτικών εργαλείων ρωσικής προέλευσης.

Μετά την ολοκλήρωση των σπουδών του υπηρέτησε τη στρατιωτική του θητεία στο Πολεμικό Ναυτικό ως κελευστής γιατρός κατά έτη 1981 έως 1983. Στη συνέχεια εντάχθηκε στο ιατρικό προσωπικό της Β΄ Χειρουργικής Κλινικής του Ναυτικού Νοσοκομείου Αθηνών τη Διεύθυνση της οποίας κατείχε ο Αντιπλοίαρχος – Χειρουργός Σοφοκλής Βασιλάκης. Η θητεία του στο Ναυτικό Νοσοκομείο κατά τη διάρκεια της οποίας πραγματοποίησε μέρος της ειδικότητάς του στη χειρουργική, έμελλε να είναι η αρχή της επαγγελματικής του σταδιοδρομίας. Ολοκλήρωσε την ειδικότητά του το έτος 1988 αφού προηγουμένως είχε εργαστεί ως ειδικευόμενος ιατρός στο αντικαρκινικό νοσοκομείο «Άγιος Σάββας», στο αντικαρκινικό νοσοκομείο του Μιλάνου (*Istituto Tumori*) και στην Χειρουργική Κλινική του Τζάνειου Νοσοκομείου Πειραιά τη Διεύθυνση της οποίας κατείχε ο Νικόλαος Λεκάκος.

Η εργασία του κατά το χρόνο απόκτησης της ειδικότητάς του σε εξειδικευμένες μονάδες νοσοκομείων τον οδηγούν στο αντικείμενο της χειρουργικής ογκολογίας, πρωτόγνωρο έως τότε αντικείμενο εξειδίκευσης για τον Ελληνικό χώρο. Ένα δε από τα πρώτα άρθρα που δημοσιεύει την περίοδο εκείνη έχει τίτλο «*Χειρουργική Ογκολογία: Τα νέα σύνορα της γενικής χειρουργικής.*».

Κατά τη διάρκεια της θητείας του στο αντικαρκινικό νοσοκομείο του Μιλάνου, συνεργάστηκε με διεθνούς κύρους επιστήμονες της χειρουργικής στην Ιταλία. Ο τιμώμενος συμμετείχε υπό την καθοδήγηση του Ουμπέρτο Βερονέζι, διευθυντή του Αντικαρκινικού Νοσοκομείου του Μιλάνου και αργότερα υπουργού Υγείας της Ιταλίας, στις πρώτες κλινικές μελέτες των συντηρητικών επεμβάσεων στον καρκίνο του μαστού. Αποτέλεσμα αυτών των κλινικών δοκιμών, ήταν μεγάλος αριθμός γυναικών να μην υποβληθεί σε μαστεκτομή μειώνοντας σημαντικά με αυτό τον τρόπο την ακρωτηριαστική χειρουργική. Άλλωστε ο ίδιος ο τιμώμενος στις μεταξύ μας συζητήσεις, πιστεύει ότι ο θρίαμβος της χειρουργικής ογκολογίας βρίσκεται στη μείωση της χειρουργικής επιθετικότητας προς όφελος της ποιότητας ζωής.

Κατά το ίδιο διάστημα συνεργάστηκε με την κλινική μελανώματος - σαρκώματος, ξεκινώντας τις πρωτοποριακές για την εποχή περιοχικές χημειοθεραπείες για τις νεοπλασίες των άκρων ενώ συγχρόνως δραστηριοποιήθηκε στη χειρουργική των σαρκωμάτων. Η τελευταία αποτέλεσε το εξειδικευμένο κλινικό και ερευνητικό του ενδιαφέρον. Παράλληλα, την ίδια περίοδο συμμετέχει ως μέλος σε διεθνή επιτροπή του Παγκόσμιου Οργανισμού Υγείας για τον σχεδιασμό των κλινικών μελετών για τη θεραπεία των μελανωμάτων με πλέον χαρακτηριστικό αντικείμενό της τα όρια εκτομής του μελανώματος, ενώ συγχρόνως συμμετέχει σε μια ιστορική για τα ιατρικά δεδομένα μελέτη η οποία μείωσε δραστικά την πιθανότητα τοπικών υποτροπών.

Κατά τη διάρκεια της χειρουργικής του ειδικότητας, εκπονεί έρευνα για το πειραματικό μέρος της διδακτορικής του διατριβής με αντικείμενο τη χειρουργική του παγκρέατος και ειδικότερα τις δράσεις των παγκρεατικών νησιδίων. Η έρευνα πραγματοποιείται σε ποντίκια και εκπονείται σε συνεργασία με τη Χειρουργική Κλινική του Αρεταιείου Νοσοκομείου και τον αείμνηστο διακεκριμένο Καθηγητή Ιωάννη Παπαδημητρίου, τον Διευθυντή του Ναυτικού Νοσοκομείου Αθηνών Σοφοκλή Βασιλάκη, το πειραματικό χειρουργείο του Πανεπιστημίου Αθηνών στο Λαϊκό Νοσοκομείο με τους Παναγιώτη Καραγιαννάκο και Ισμήνη Δοντά, αργότερα Καθηγήτρια πειραματικής χειρουργικής και φυσικά το Παθολογοανατομικό εργαστήριο του Πανεπιστημίου Αθηνών με τον Καθηγητή και πρώην Πρύτανη Χρήστο Κίττα, Επίκουρο τότε Καθηγητή της Ιατρικής Σχολής.

Πιστός και αφοσιωμένος πλέον στο γνωστικό αντικείμενο της χειρουργικής ογκολογίας ως ένα εξειδικευμένο ερευνητικό αντικείμενο, συμμετέχει στις εξετάσεις της ειδικότητας και ανάμεσα σε 300 υποψηφίους από όλο το κόσμο, εισέρχεται ως ένας εκ των 25 επιτυχόντων στη σχολή ειδικότητας Κλινικής Ογκολογίας του Πανεπιστημίου Sapienza της Ρώμης, τετραετούς φοίτησης. Σημειώνεται ότι η ειδικότητα της Κλινικής Ογκολογίας δεν είχε καθιερωθεί ως αντικείμενο ειδικότητας έως τότε στην Ελλάδα.

Το 1989 εκλέγεται Λέκτορας στο Τομέα Χειρουργικής του Πανεπιστημίου Κρήτης και με υποτροφία της Ευρωπαϊκής Ένωσης φοιτά στο Πανεπιστήμιο Royal Infirmary Academic Unit της χειρουργικής Ογκολογίας της Γλασκώβης. Στο διάστημα αυτό εκπαιδεύεται στις περιοχικές χημειοθεραπείες ήπατος. Παράλληλα εργάζεται σε μελέτη εκτίμησης της προγνωστικής αξίας της πλοϊδίας του καρκίνου του παχέος εντέρου. Η δημοσίευση που προέκυψε από τη μελέτη αυτή αποτέλεσε αναφορά στα guidelines του ASCO έως ότου φυσικά νέοι βιοδείκτες έδειξαν μεγαλύτερη ευαισθησία και ειδικότητα. Κατά το χρονικό διάστημα της παραμονής του στη Γλασκώβη, εργάζεται στο Beatson Institute σε συνεργασία με τον Ογκολόγο Καθηγητή David Kerr αργότερα Καθηγητή Ογκολογίας στην Οξφόρδη, πάνω σε κυτταρικές σειρές καρκίνου παχέος εντέρου μελετώντας τη διαπερατότητα και την αντοχή στα χημειοθεραπευτικά φάρμακα.

Επιστρέφοντας στη Κρήτη, ξεκινάει το ακαδημαϊκό έργο σε επίπεδο διδασκαλίας, έρευνας και κλινικής δραστηριότητας. Δημιουργεί τη μονάδα περιοχικών θεραπειών έχοντας την πιστοποίηση για τη χρήση του Tumor Necrosis Factor – TNF-, μοναδικό πλέον κέντρο της χώρας όπου συγκεντρώνει, παρόλο που αφορά σε σπάνιους όγκους, μεγάλο αριθμό ασθενών. Παράλληλα αναπτύσσει την τεχνική, με ιδιαίτερη τεχνογνωσία, των πρώτων ablation καρκινικών όγκων με τη μέθοδο της κρυοπηξίας και γίνεται Αντιπρόεδρος της Διεθνούς Εταιρείας Κρυσχειρουργικής δίνοντας την κύρια ομιλία στο παγκόσμιο Συνέδριο Κρυσχειρουργικής στο Πεκίνο.

Ταυτόχρονα αναπτύσσει μείζονα ογκολογική χειρουργική δραστηριότητα σε ενδοκοιλιακά και οπισθοπεριτοναϊκά σαρκώματα, εκτελώντας στο σύνολο περίπου 3000 επεμβάσεις καθ' όλη τη διάρκεια της θητείας του. Τα πρώτα δημοσιεύσιμα αποτελέσματα δίνουν κατά βάση εφάμιλλα και κατά περίπτωση

καλύτερα μετρήσιμα θεραπευτικά αποτελέσματα σε σύγκριση με μεγάλα διεθνή κέντρα αναφοράς. Δίνοντας έμφαση στη χειρουργική ογκολογία ο Οδυσσέας Ζώρας προσαρμόζει το ακαδημαϊκό γνωστικό του αντικείμενο σε αμιγώς «Χειρουργική Ογκολογία», και γίνεται ο πρώτος Καθηγητής στον ελλαδικό χώρο με αυτό το γνωστικό αντικείμενο. Αργότερα θα διευθύνει την Κλινική Χειρουργικής Ογκολογίας του Πανεπιστημίου Κρήτης για περίπου μία δεκαετία.

Το έτος 1995, μεταβαίνει στο Rochester της Νέας Υόρκης με εκπαιδευτική άδεια για έξι μήνες, συνεργαζόμενος με την ομάδα της χειρουργικής ήπατος και τον Καθηγητή Seymour Swartz, συγγραφέα του πιο διαδεδομένου παγκοσμίως συγγράμματος Χειρουργικής και Πρόεδρο τότε του Αμερικάνικου Κολλεγίου των χειρουργών. Το ίδιο διάστημα εκπαιδεύεται από τον Καθηγητή Richard Alexander στην απομονωμένη περιοχική χημειοθεραπεία του ήπατος για μεταστάσεις από οφθαλμικό μελάνωμα. Εκπαιδεύεται στην τεχνική της ανεύρεσης του λεμφαδένα φρουρού για το μελάνωμα και για τον καρκίνο του μαστού και είναι ο πρώτος που εφαρμόζει την τεχνική αυτή στον ελληνικό χώρο, τεχνική που είχε και έχει τεράστια πλέον απήχηση στην καθημερινή κλινική πράξη προστατεύοντας μεγάλο αριθμό ασθενών από εκτεταμένες επεμβάσεις υψηλής νοσηρότητας.

Ακολουθούν με σημαντικό κάθε φορά αριθμό συνυποψηφίων οι διαδικασίες της εκλογής του στις βαθμίδες του Επίκουρου Καθηγητή επί θητεία, του μόνιμου Επίκουρου, του Αναπληρωτή και τέλος του Καθηγητή πρώτης Βαθμίδας.

Παράλληλα, το συγγραφικό έργο του τιμώμενου είναι πολύπλευρο και εκτενές, καθώς ανάμεσα σε άλλα είναι συγγραφέας ή συν-συγγραφέας σε περισσότερες από 200 επιστημονικές δημοσιεύσεις σε διεθνή περιοδικά με περισσότερες από 4000 citations, h-index 34 ενώ υπήρξε μέχρι σήμερα προσκεκλημένος ομιλητής σε περισσότερα από 600 εθνικά και διεθνή συνέδρια.

Στο συγγραφικό του έργο περιλαμβάνεται ανάμεσα σε άλλα το βιβλίο χειρουργικής ογκολογίας «Regional Oncotherapies», η επιμέλεια της Ελληνικής Έκδοσης του βιβλίου Ανατομικές Αρχές Χειρουργικής Ογκολογίας, η έκδοση έως το 2013 του περιοδικού Ελληνική Χειρουργική Ογκολογία, η συμμετοχή του στο Ευρωπαϊκό Σύγγραμμα «Surgical Oncology», στο περιοδικό European Journal of Surgical Oncology, επίσημη περιοδική έκδοση της Ευρωπαϊκής εταιρείας Χειρουργικής Ογκολογίας, ενώ παράλληλα υπήρξε μέλος της Εκδοτικής Επιτροπής του

περιοδικού «Annals of Surgical Oncology» στον τομέα «Bone and soft tissue sarcomas» έως τον Μάιο 2012 και στο Editorial Board στο περιοδικό «Annals of Surgical Oncology» από το 2014.

Στη διάρκεια της ακαδημαϊκής του διαδρομής, αναπτύσσει ιδιαίτερο ενδιαφέρον για τη μοντέρνα ιατρική εκπαίδευση. Συμμετέχει ενεργά σε δραστηριότητες αναβάθμισης των ιατρικών Σπουδών στην Ιταλία γεγονός που έχει ως επιβράβευση την απονομή τιμητικής διάκρισης - παράσημου από τον Πρόεδρο της Ιταλικής Δημοκρατίας Sergio Matarella.

Συγχρόνως η πορεία του στο Πανεπιστήμιο Κρήτης, συνοδεύεται από την ανάληψη σημαντικών και εξαιρετικά τιμητικών ακαδημαϊκών και διοικητικών θέσεων. Έτσι διετέλεσε Διευθυντής Χειρουργικού Τομέα, Αναπληρωτής Πρόεδρος της Ιατρικής Σχολής για δύο θητείες, Πρόεδρος - Κοσμητεύων της Ιατρικής Σχολής για δύο θητείες, Διευθυντής Κλινικής Χειρουργικής Ογκολογίας για τρεις θητείες ενώ το έτος 2015 εκλέγεται Πρύτανης του Πανεπιστημίου Κρήτης.

Στη διάρκεια της θητείας του εγκρίνεται από τη Διυπουργική Επιτροπή το πρώτο έργο στην Ελλάδα για την κατασκευή με τη διαδικασία της Σύμπραξης Δημοσίου και Ιδιωτικού Τομέα φοιτητικών κατοικιών, με αποτέλεσμα να ανεγερθούν στο Πανεπιστήμιο Κρήτης 3.000 φοιτητικές κατοικίες και ένα σύγχρονο συνεδριακό κέντρο εντός της Πανεπιστημιούπολης, ενώ ανάμεσα σε άλλα διοργανώνεται η 90^η Σύνοδος των Πρυτάνεων των Πανεπιστημίων της Χώρας και ο εορτασμός των 40 χρόνων από την ίδρυση του Πανεπιστημίου με την παρουσία του τότε Προέδρου της Δημοκρατίας Καθηγητή και Ακαδημαϊκού Προκόπη Παυλόπουλου.

Παράλληλα κατά την ίδια περίοδο αναπτύσσει το αγγλόφωνο διετές Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών «Biomedical engineering», σε συνεργασία με το Πολυτεχνείο Κρήτης και το Ίδρυμα Τεχνολογίας και Έρευνας – ΙΤΕ. Στο σημείο αυτό οφείλω να επισημάνω ότι ο τιμώμενος έχει προτείνει και υποστηρίζει τη δημιουργία στην Κρήτη ενός Ομόσπονδου Πανεπιστημίου, στο οποίο θα ενταχθεί και θα λειτουργήσει όλο το ακαδημαϊκό και ερευνητικό οικοσύστημα της.

Εκλέγεται ομόφωνα Πρόεδρος της Ελληνικής Εταιρείας Χειρουργικής Ογκολογίας για δύο θητείες, κατά τη διάρκεια των οποίων η Ολομέλεια του Κεντρικού Συμβουλίου Υγείας (ΚΕΣΥ) εγκρίνει ομόφωνα την ίδρυση της

ειδικότητας της Χειρουργικής Ογκολογίας, απόφαση η οποία συμπίπτει χρονικά με την καθιέρωση της ίδιας ειδικότητας ως πρόγραμμα εξειδίκευσης στην Αμερική.

Συνεργάζεται με το SHEBA Medical Center του Τελ Αβιβ αναπτύσσοντας κοινά ερευνητικά κλινικά προγράμματα στην περιτοναϊκή νεοπλασματική νόσο και γίνεται επίτιμο μέλος της εταιρίας χειρουργικής ογκολογίας του Ισραήλ.

Εξελέγη μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Εταιρίας Χειρουργικής Ογκολογίας για δύο θητείες, και είναι ενεργό μέλος της Αμερικανικής εταιρίας Χειρουργικής Ογκολογίας, της Αμερικάνικης Εταιρίας Κλινικής Ογκολογίας, του Αμερικάνικου Κολλεγίου των Χειρουργών, του Διοικητικού συμβουλίου της Ελληνικής Χειρουργικής Εταιρίας και της Ευρωπαϊκής Εξεταστικής Επιτροπής για την ειδικότητα της Ευρωπαϊκής Χειρουργικής Ογκολογίας.

Δημιούργησε σε συνεργασία με το Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών, και διηύθυνε το Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών με τίτλο «Ογκολογία: Από την Ογκογένεση στη Θεραπεία», το οποίο από την έναρξή του παρουσίασε μεγάλο εκπαιδευτικό ενδιαφέρον. Υπό την επίβλεψή του απονεμήθηκαν δέκα (10) διδακτορικές διατριβές οι οποίες έτυχαν σημαντικού αριθμού δημοσιεύσεων και οι κάτοχοί τους κατέλαβαν σημαντικές ακαδημαϊκές θέσεις.

Ο τιμώμενος τον Σεπτέμβριο του 2019 διορίσθηκε Πρόεδρος της Διοικούσας Επιτροπής του Ελληνικού Ανοικτού Πανεπιστημίου, θέση την οποία κατείχε για τρία (3) χρόνια. Κατά τη διάρκεια της θητείας του το Ε.Α.Π., βρέθηκε σε πρωτόγνωρη τροχιά ακαδημαϊκής εξέλιξης και ερευνητικής ανάπτυξης, γεγονός που επιβεβαιώθηκε από την υψηλή θέση του Ιδρύματος στις διεθνείς κατατάξεις. Κατά το ίδιο διάστημα, δημιουργούνται νέα, σύγχρονα Προγράμματα Σπουδών σε Προπτυχιακό και Μεταπτυχιακό επίπεδο ενώ ταυτόχρονα αναπτύσσονται οι ερευνητικές δράσεις και οι κτηριακές υποδομές του Ιδρύματος με τη βέλτιστη αξιοποίηση των δημόσιων και ιδιωτικών πόρων του Ιδρύματος. Η προσπάθειά του για την ανάπτυξη του Ιδρύματος ολοκληρώνεται με την ενεργή και διαρκή στήριξη των μελών του Ιδρύματος για τη μετάβασή του στην επόμενη ημέρα της αυτονομίας και της αυτοδιοίκησής του.

Το 2021 αφυπηρέτησε από το Πανεπιστήμιο Κρήτης και αναγορεύθηκε Ομότιμος Καθηγητής του. Παράλληλα, αναγορεύθηκε Επίτιμος Διδάκτορας της Σχολής Επιστημών Υγείας του Πανεπιστημίου Frederick της Κύπρου. Μετά την

αφυπηρέτησή του, συνεχίζει να ασκεί τη χειρουργική του δραστηριότητα στον ιδιωτικό τομέα.

Τον Σεπτέμβριο του 2022 διορίζεται με απόφαση του Πρωθυπουργού και της Υπουργού Παιδείας και Θρησκευμάτων, Γενικός Γραμματέας Ανώτατης Εκπαίδευσης, θέση την οποία κατέχει μέχρι σήμερα.

Τέλος οφείλουμε να αναφερθούμε σε δύο συνοδοιπόρους του τιμώμενου. Στη σύζυγό του κ. Ζένια Σαριδάκη, Ογκολόγο - Παθολόγο, Πρόεδρο σήμερα της Ελληνικής Εταιρίας Ογκολόγων Παθολόγων Ελλάδας, και στον γιό του Λύσανδρο Ζώρα φοιτητή Ιατρικής, η στήριξη των οποίων στη μακρά και γεμάτη από διακρίσεις και κατακτήσεις διαδρομή του, μπορεί να μην αποτελεί - με τη στενή έννοια - μέρος του βιογραφικού του τιμώμενου ωστόσο το λαμπρύνει ακόμα περισσότερο και το φωτίζει.

Σας ευχαριστώ